

Kell találni egy jó figurát

Születésnap-i beszélgetés Csukás Istvánnal
A költőt, író-t Lovász Andrea kérdezi

A születésnap-i jókívánásokhoz a Könyvmolyképző Kiadó három újonnan megjelenő kötet-tel is hozzájárul: egy Mirr-Murr történet-tel, egy meseválogatással és egy felnőtt verseket tartalmazó kötet-tel. Van bármiféle cezúra a felnőtteknek és a gyerekeknek író Csukás Istvánok között?

A kiadó a szerelmes verseket, az *Évszakom a szerelem* könyvet szánta születésnap-i ajándéknak. Azért jó ez, mert eddig is párhuzamosan igyekezett megjelentetni a gyerekeknek szóló könyveimet és a felnőtteknek szóló verseimet, prózáimat. Örülök neki, mert világos számomra is, hogy sokkal jobban ismernek a mesék miatt. Ennek egyszerű a magyarázata: amíg egy verseskönyv két-három ezer példányban jelenik meg, egy mesékönyv, főleg akkor, ha televíziós feldolgozás is készül belőle, milliós példányszámot ér el. Ugyanakkor nincs bennem két ember, aki irigykedik egymásra. Ugyanazt az idegpályát koptatom, és ugyanazzal a tehetséggel igyekszem mind a kettőt csinálni, úgyhogy ezért öröm, hogy a

kiadóm egy-egy felnőtt könyvet mindig mellétesz az Ünnepi Könyvhétre megjelenő könyvekhez.

Szinte hihetetlen, de Mirr-Murr több mint negyven éves. Hogy érzi magát a mai gyerekek között? Milyen a felnőtt Mirr-Murr, felnőtt-e egyáltalán?

A Foky Ottó rendezte Mirr-Murr bábfilm-sorozat volt az első ilyen a magyar televízióban, ötvenkét rész készült belőle. Tehát a kandúr rögtön óriási hírveréssel érkezett az olvasóközönséghez. A könyvek és a bábfilmek útját is figyelembe véve azt látom, és talán a gyerekek is megerősítik, hogy Mirr-Murr nem öregszik. Mégpedig azért nem öregszik, mert a mese örök. A mese pedig azért örök, mert a közönsége is örök. Amíg gyerekek vannak, addig mese is lesz, és a gyerekek sem változnak lényegesen, alapállásuk örök. Mert mi a gyerek viszonya a világhoz? Meg akarja ismerni, és meg akarja hódítani, és ebben segít többek között a mese is.

A már ismert szövegváltozatokhoz képest az Oriza-Triznyák mese egy ráadás fejezettel egészül ki. Ez azt

sejteti, hogy lesz még folytatása a kalandoknak. Valóban lesz?

Valóban lesz. Aki ismeri az összes Mirr-Murr történetet, az sejtetheti, és várja is. Úgy tűnik, a sorozatot négy vagy öt kötetesre tervezi a kiadó. Egyszer, évekkel ezelőtt már megjelent egy összegyűjtött változat, ezt most szétbontottuk. A legelső kiadások könyvenként, azaz címenként jelentek meg, ehhez a könyvsorozat-hoz később hozzácsapódott még két történet, a Kelekótya kandúrok, a másik pedig egy nagyon érdekes könyv, a Mirr Murr nyomoz Budapesten. Mivel mindegyikben Mirr-Murr és barátai a főszereplők, úgy gondoltuk, hogy ebből egy szép sorozatot lehet csinálni. Tehát tessék várni!

A gyerekirodalomban is észrevehető-k mindenféle trendek, divat-áramlatok. Mennyire érzi fontos-nak, hogy kövesse ezeket?

Azt tartom fontosnak, és örömmel állapítom meg, hogy egy kicsit reflektorfénybe került a gyerekirodalom, másrészt még ennél is fontosabb, hogy fiatalok, tehetséges írók kedvet kaptak ahhoz, hogy ezt műveljék. Ez

nagy öröm, mert akkor lesz jó, és akkor lesz igazi a gyerekirodalom, ha azt tehetséges emberek írják. Az, hogy különböző stílusok léteznek, technikai újításokkal megtűzdelt szövegek, az érdekesnek érdekes, de a lényegen nem változtat. A lényeg mindig az, hogy jól kell írni. Ehhez most rögtön hozzá kell tennem, hogy úgy kell írni, mint a felnőtteknek, csak egy kicsit jobban. Mégpedig azért, mert a gyerekek érzékenyebb közönség, az irodalom szinte szó szerint épül be a fejükbe, a lelkükbe, az életükbe, főleg a versek. Semmi baj az irányzatokkal, a jó gyerekirodalom elbír bármiféle irányzatot.

Egyáltalán kell-e mindenről beszélni a gyerekeknek?

Nem. Ez egy fontos dolog: a probléma legyen a felnőttek gondja, mint ahogy a megoldás is legyen a felnőtteké. Rengeteg probléma van, de ez semmiképpen sem tartozik a gyerekekre. Ugyanakkor van egy műfaji kérdés, az úgynevezett oktató segédkönyveké, mi úgy hívtuk, ismeretterjesztő könyvek. Ez egy létező vonulat az irodalmi műalkotások mellett. Ezeket ugyan hozzáértő, okos ember írják, de nem ártana, ha kicsit „mesélős” nyelven írnák, az igazi az lenne, ha írók írnák ezeket a szövegeket is. A mesének azonban ennél sokrétűbb célja és feladata van – de ez is belefér.

Miről írna szívesen most mesét?

Egyáltalán lehet-e, kell-e aktuális témákhoz igazítani az írást?

Én úgy írok, hogy kitalálom a történetet, de azt mindig egy-egy jó figura hordozza. Először is kell találni egy jó figurát, egy elátkozott fagyaltost vagy egy macskát vagy ilyesmit. Az aktualizálást meg a modern szót nem nagyon szeretem, mert ezzel sokszor

visszaélnék, ami egy kicsit is gyenge, ahhoz hozzáteszik, hogy modern, és akkor talán erősebb lesz – szó sincs róla. Semmi nincsen, ami gyorsabban elavulna, mint az úgynevezett modern és aktuális. Ugyanakkor nagyon figyelek a gyerekek nyelvére, a gyere-

kek felfogóképességének a frissességére. Nagyon sok mindent tudnak ők a világból, és a nyelvükre is nagyon kell figyelni, mert a gyerekek nyelvalkotó zsenik is. A másik kérdéskör pedig a nyelvhasználaté: sokan panaszkodnak a régi könyvekre, hogy régies a nyelvük, ez pedig nehéz a gyerekeknek. De hát olvasni, többek között azért kell, hogy a magyar szavakat tanuljuk meg, a régi magyar szavakat is tanuljuk meg. És ezt nem lehet máskor, mint gyermekkorban, és nem lehet másképpen, mint olvasással. Tehát szó sincs arról, hogy átírjuk a régi könyveket. Ha egy gyerek nem tanulja meg ezeket a régi szavakat is, akár népmesékből, akár Gárdonyiból, akkor egy 100-150 szó-

val makogó majom lesz belőle.

Egyik versében azt írja, hogy Negyven felé a költő már „rágombolja a télikabátot / a szárnyára, a lapockája fölött”. Hogyan érzi, mennyire komolyodott Csukás István most, nyolcvan felé?

Kosztolányinak van erre egy szép párhuzamos verse: „Itthon vagyok itt e világban / S már nem vagyok otthon az égben.” Ez a gondolat nagyon találó: az ifjonti eget ostromló szárnyalás, hév, mámor nálam is esetleg gyalogol egy kicsit most már, de semmi baj, mert attól még a költészet

költészet marad, a vers meg vers.

Milyen kötetet kívánna magának a 90. születésnapjára?

Ha választani lehet, egy érdekes

könyv lenne, ami regény is, önéletrajz is. Meg is teszek érte mindent, elkezdtem már vázlatokat készítek hoz-

zá: valahogy próbálom megidézni meg felidézni azt a fiatalembert, aki voltam, aki tizennyolc éves korában följött Budapestre, és már útközben, a vonaton, sőt még hamarabb, elhatározta, hogy költő lesz.

RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNY!

A Könyvhéten e kupon ellenében

Csukás István
MINDEN művét

-24% kedvezménnyel kapod!

Ne szalaszd el!

Váltsd be te is ezt a kupont a Könyvmolyképző standján!
Keresd a 15-öst!

